

Vergaderjaar 2021–2022

33 529

Gaswinning

Nr. 911

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 november 2021

Het is belangrijk dat inwoners van het aardbevingsgebied duidelijkheid en perspectief hebben. Het meerjarenversterkingsplan (MJVP) heeft daarin een belangrijke rol: het is een instrument om sturing te geven aan de versterkingsoperatie in Groningen. Daarom hebben Rijk en Regio op 8 november de uitgangspunten van dit MJVP vastgesteld. Met deze brief en de bijgevoegde brochure «Het MJVP in beeld» informeer ik uw Kamer over het MJVP¹. Hiermee doe ik de toezegging uit mijn brief van 25 juni jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 872) gestand. Ook informeer ik uw Kamer over de uitkomsten van de Bouwtop die op 8 november jl. heeft plaatsgevonden, zoals toegezegd aan het lid Boucke tijdens het commissiedebat van 15 september jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 901) Tot slot ga ik in op de wijze waarop bewoners worden geïnformeerd over de geplande opname, beoordeling en eventuele versterking van hun huis.

Het MJVP: een mijlpaal

De afspraak om een MJVP op te stellen, komt voort uit het «Versnellingspakket» van 23 januari 2020 (Kamerstuk 33 529, nr. 718). Het MJVP vormt de gezamenlijke visie van de gemeenten, Rijk en NCG op het verloop van de versterkingsoperatie. Met het MJVP beschikt de NCG voor het eerst over een instrument waarmee de gehele versterkingsoperatie meerjarig gepland en gestuurd kan worden. Dat is geen in beton gegoten planning, maar een dynamisch planningsinstrument. De bijgevoegde brochure «Het MJVP in beeld» geeft hiervan een samenvatting.

De vaststelling van het MJVP is een belangrijke mijlpaal. Het MJVP creëert samenhang in de versterkingsoperatie, maakt de benodigde capaciteit voor de komende jaren inzichtelijk en biedt continuïteit richting aannemers. Bovenal legt het de basis om bewoners gedurende de versterkingsoperatie duidelijkheid en perspectief te bieden. Het MJVP

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

biedt de uitvoeringsplanning om alle beoordelingen uiterlijk in 2023 af te ronden. Dat betekent dat ik verwacht dat alle bewoners eind 2023 duidelijkheid kunnen krijgen over de vraag of hun huis versterking nodig heeft. Bovendien slaan Rijk en regio met het MJVP de handen ineen om de versterkingsoperatie in 2028 af te kunnen ronden.

Voor bewoners is het van belang binnen die meerjarenversterkingsoperatie te weten waar zij aan toe zijn en hoe het proces er voor hen uit ziet. De ervaren onzekerheid en onduidelijkheid zijn terugkerende onderwerpen in gesprekken met bewoners. Het MJVP biedt aanknopingspunten om daar waardevolle verbeteringen in te maken. De NCG, gemeenten en woningcorporaties zullen de bewonerscommunicatie op basis van het MJVP optimaliseren. Aan het einde van deze brief ga ik hier verder op in.

Een gezamenlijke ambitie

Rijk, NCG en Regio hebben de gezamenlijke ambitie om de laatste adressen in 2023 te beoordelen en in 2028 de gehele versterkingsoperatie af te ronden. Het MJVP geeft inzicht in de planning om die ambitie te kunnen halen.

Om in 2023 voor alle bewoners de beoordelingen af te kunnen ronden, committeert de NCG zich om in 2022 4.000 opnames en 7.000 beoordelingen uit te voeren. Voor enkele agro-adressen wordt rekening gehouden met een uitloop in 2024. Dit is omdat boerderijen veelal complexe gebouwen zijn.

De huidige versterkingsopgave omvat circa 27.000 adressen. Niet al deze adressen hebben bouwkundige versterking nodig. Pas nadat alle beoordelingen zijn uitgevoerd, is duidelijk hoeveel adressen nog versterkt moeten worden. Het MJVP werkt daarom met onderbouwde aannames om een schatting te kunnen maken van het totale aantal adressen dat bouwkundige versterking nodig heeft. De verwachting is dat een groot deel van de nog te beoordelen adressen op norm zal zijn. Voor de bewoners van deze adressen zal het traject dus naar verwachting ook in 2023 worden afgerond. Zij hebben dan de duidelijkheid dat hun huis niet versterkt hoeft te worden. De overige adressen hebben bouwkundige versterking nodig. De schatting is dat dit om 13.700 adressen gaat vanaf 2021. Dit is ook afhankelijk van het aantal eigenaren dat kiest voor een herbeoordeling op basis van de bestuurlijke afspraken en over de (uit)werking van de typologie-aanpak.

Om de versterking van die adressen in 2028 te kunnen voltooien, is het streven van de NCG om in 2022 voor 1.500 van deze adressen de versterking af te ronden («bouw gereed»). Vanaf 2023 neemt de productie voor bouwkundige versterkingen jaarlijks toe. Die planning is dus gebaseerd op een met aannames onderbouwde schatting van de resterende omvang van de versterkingsopgave. Of de gebruikte aannames juist zijn, zal in praktijk moeten blijken. Als bijvoorbeeld blijkt dat minder eigenaren kiezen voor een herbeoordeling, kan dit betekenen dat meer woningen versterkt moeten worden. De NCG volgt daarom samen met gemeenten en het Rijk de ontwikkelingen rondom deze aannames en wijzigt het MJVP waar nodig. Daarnaast kent de planning diverse randvoorwaarden die de voortgang kunnen beïnvloeden, waarop ik verderop in de ze brief inga.

Voortgang 2021 en meerjarenplanning

Het aantal nog te versterken adressen hangt uiteraard ook samen met de voortgang van de versterkingsoperatie tot nu toe. In januari 2022 zal

definitief bekend zijn wat de realisatie in 2021 is geweest. Op de peildatum van 30 september zijn door de NCG in 2021 bijna 2.100 beoordelingen vastgesteld. Ruim 10.000 adressen zitten in de planvormingsfase. Er zijn 1.546 adressen waar de versterking nu wordt uitgevoerd. De ambitie voor 2021 blijft om 1.500 adressen af te ronden. Een onderdeel daarvan is de bouwkundige versterking. De realisatie hiervan blijft vooralsnog achter bij de eerdere verwachting van 1.000–1.200 adressen. De verwachting is dat dit jaar het bouwkundige versterkingstraject van circa 650 huizen kan worden afgerond («bouw gereed»). Dit betekent dat er te optimistische inschattingen zijn gemaakt. Ook was nog niet voldoende in beeld voor hoeveel en welke adressen de versterkingsopgave met lichte ingrepen versneld kon worden afgerond. De invoering van de typologie-aanpak heeft hier verandering in gebracht, waardoor de NCG ook de capaciteit van kleinere aannemers beter kan gaan inzetten. Tot slot leidde de mogelijkheid van herbeoordeling in eerste instantie tot vertraging omdat bewoners hiervoor een weloverwogen keuze willen maken. De mogelijkheid van herbeoordeling zal naar verwachting vanaf het komende jaar juist voor een versnelling zorgen. De verwachting is dat de meeste huizen veilig zullen blijken na herbeoordeling met de nieuwste inzichten. Daardoor kunnen in 2021 naast de 650 adressen «bouw gereed» nog 850 trajecten worden afgerond omdat de adressen voldoen aan de veiligheidsnormen. Hiermee wordt dus alsnog voldaan aan de ambitie om voor 1.500 huizen het traject af te ronden.

Met een geschatte versterkingsopgave van circa 13.700 adressen, de verwachting dat in 2021 650 adressen bouwkundig versterkt zijn en een doelstelling van 1.500 bouwkundig te versterken adressen in 2022, betekent dit dat voor de jaren daarna naar verwachting nog circa 11.500 adressen te versterken zijn. De NCG schat in dat de realisatie hiervan binnen het tijdspad haalbaar is. NCG bouwt met dit doel flexibiliteit in de planning in. Door steeds voor de eerstkomende jaren wat meer dan de beoogde productie te plannen («boeggolf»), biedt dat de mogelijkheid om eventuele tegenvallers later in het traject op te vangen. Rijk en regio werken bovendien gezamenlijk aan de randvoorwaarden om die ambitie te kunnen realiseren.

Randvoorwaarden

Rijk en regio hebben de randvoorwaarden in kaart gebracht die essentieel zijn voor een voortvarend verloop van de versterkingsoperatie. De belangrijkste randvoorwaarden zijn de beschikbare bouwcapaciteit, nutsvoorzieningen en tijdelijke huisvesting. Het niet vervullen van een van deze randvoorwaarden kan leiden tot vertraging en daarmee uitloop van de planning. Er is dan ook een gemeenschappelijke inspanning nodig om die randvoorwaarden tijdig te realiseren. Hier stuur ik actief op aan. Tijdens overleg tussen Rijk en regio 8 november jl. is het bestuurlijk draagvlak voor het MJVP als gezamenlijk sturingsinstrument bevestigd. Rijk en regio hebben daarbij hun commitment uitgesproken om de randvoorwaarden samen te realiseren.

Bouwcapaciteit en nutsvoorzieningen

Zoals aangegeven biedt een wat hogere planning dan de beoogde productie de mogelijkheid om eventuele tegenvallers later in het traject op te vangen. Daarnaast zet NCG volop in op het organiseren van bouwcapaciteit. Het MJVP biedt bouwpartijen stabiliteit en continuïteit op het niveau van dorpen, wijken en buurten. Vanuit een gebiedsgerichte aanpak wil NCG bovendien experimenteren met verschillende wijze van aanbesteden, waaronder het in opdracht geven van hele dorpen, wijken en buurten. Ook is het Groninger Model ontwikkeld, waarmee de NCG ook de

capaciteit van kleinere bouwbedrijven eenvoudig kan inzetten voor kortere opdrachten. De NCG is steeds in gesprek met veel verschillende type bouwbedrijven om te bevorderen dat zij instappen in de versterkingsoperatie en om eventuele drempels weg te nemen. Recentelijk is de praktijkaanpak gevalideerd, waarover ik uw Kamer per brief zal informeren. Toepassing van deze praktijkaanpak kan aantrekkelijk zijn voor bouwbedrijven, omdat het hele versterkingsproces van opname tot uitvoering bij één aannemer wordt belegd. Om te zorgen dat de benodigde nutsvoorzieningen tijdig beschikbaar zijn, sluiten nutsbedrijven aan bij de gesprekken tussen gemeenten en NCG over te plannen projecten.

Op 8 november jl. heeft een Bouwtop plaatsgevonden, waaraan ruim 35 bouwers en 35 ingenieurs, nutsbedrijven en adviseurs deelnamen. Hier is ook het MJVP gepresenteerd. Aanwezige bouwers gaven tijdens de Bouwtop aan dat zij momenteel nog niet hun volledige capaciteit inzetten voor de versterkingsopgave. Hier zit dus nog ruimte om meer bouwcapaciteit voor de versterkingsopgave te realiseren. Ook hebben bouwers duidelijk aangegeven wat zij hiervoor nodig hebben. Er is behoefte aan eenvoudigere procedures rondom contracten en lagere administratieve lasten. De NCG zal komende tijd met bouwers in kaart brengen waar zij de meeste knelpunten ervaren en hoe deze op te lossen zijn. Als er concrete mogelijkheden zijn om procedures te vereenvoudigen en administratieve lasten te verlagen, ben ik bereid de daarvoor benodigde aanpassingen te doen. Ook willen bouwers graag eerder in het versterkingsproces aan tafel zitten, door te werken via bouwteams. De NCG geeft hier een gevolg aan door deze interdisciplinaire werkwijze samen met de bouwsector en nutsbedrijven uit te werken.

Tijdelijke huisvesting

Het MJVP maakt duidelijk dat de behoefte aan tijdelijke huisvesting (THV) de komende jaren zal toenemen. Het realiseren van THV kost op dit moment tussen de 14 maanden en anderhalf jaar. Dit betekent dat in 2023 meer THV beschikbaar kan zijn. Met gemeenten, woningcorporaties en NCG maak ik afspraken om dit te realiseren en dit proces te versnellen. Die afspraken gaan over de benodigde locaties en tijdige inkoop en realisatie. Voor de kortere termijn (tot 2023) werkt een speciale werkgroep aan creatieve oplossingen om wisselwoningparken te realiseren. Daarbij wordt gekeken naar inzet van bijvoorbeeld corporatiebezit, flexwoningen, recreatiewoningen en particuliere woningen. Er bestaat al een regeling waarmee bewoners de THV zelf kunnen organiseren. De NCG onderzoekt of meer bewoners gebruik zouden kunnen en willen maken van deze regeling. Ik houd uw Kamer op de hoogte van de voortgang van deze werkgroep, in lijn met de motie van het lid Beckerman c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 891).

Actualisering van het MJVP

Gezien het meerjarige karakter van de versterkingsoperatie en de daarbij behorende continue actualisering heeft het MJVP een dynamisch karakter. Elk jaar worden de verwachtingen voor het MJVP scherper, omdat steeds meer informatie beschikbaar is. Het MJVP biedt daarom flexibiliteit om de benodigde aanpassingen te doen.

NCG en gemeenten stellen in vaste cycli de planning bij waar nodig. Elk kwartaal wordt de planning geactualiseerd op basis van de nieuwste inzichten over voortgang. Elk halfjaar wordt gekeken of wijziging of actualisatie nodig is op basis van nieuwe inzichten over aannames en randvoorwaarden. De gemeenteraden stellen jaarlijks de lokale plannen

van aanpak bij, waarna Regio en Rijk het nieuwe regionale meerjarenbeeld vaststellen. De Kamer zal jaarlijks worden geïnformeerd over de geactualiseerde versie van het MJVP. Het maandelijks dashboard van de NCG zal tussentijds de voortgang laten zien.

Bewonerscommunicatie

In afstemming met gemeenten en woningcorporaties werkt de NCG aan verbeteringen in de persoonlijke communicatie met bewoners. Het doel is bewoners een doorkijk te kunnen geven in de planning van het gehele versterkingsproces voor hun huis. Momenteel wordt een kwalitatief onderzoek naar de bewonersbeleving met aanbevelingen voor bewonerscommunicatie afgerond. Ik zal uw Kamer hierover later informeren.

De eerste focus in het proces om de bewonerscommunicatie te verbeteren, ligt op de groep bewoners die nog op een beoordeling wachten. De komende maanden informeert de NCG alle eigenaar-bewoners die nog op een opname of beoordeling wachten of zij in 2022 of in 2023 aan de beurt zijn. Vanaf het moment dat de beoordeling van hun woning beschikbaar is, krijgen eigenaar-bewoners een bewonersbegeleider van de NCG. Woningcorporaties informeren hun huurders. Als een woning versterking nodig heeft, legt de bewonersbegeleider uit welke stappen voor de eigenaar-bewoner volgen en wanneer de versterking op basis van het lokaal plan van aanpak van de gemeente kan starten.

Voor bewoners is het van belang te weten of hun huis veilig is of niet. Rijk en Regio hebben in het MJVP de ambitie gesteld alle bewoners eind 2023 die duidelijkheid te kunnen geven. Met het MJVP is voor het eerst een planning beschikbaar voor de gehele versterkingsoperatie. NCG, gemeenten en corporaties kunnen op basis hiervan een communicatiestrategie uitwerken om bewoners tijdig en gericht te informeren over wat hen wanneer te wachten staat. Ik ben blij dat het MJVP zo bijdraagt aan de gewenste duidelijkheid.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren